

а това може да ся издири само чрезъ държеніе-то на точни статически бележки. Да земемъ единъ простъ примѣръ. Въ една държава има пространни полета, твърдя плодородни, но праздни, не разработени, по разни причини; има тѣй сѣщо и рудници за желязо. Тѣзи полета произвеждатъ сега сто хиляди кила храни; ако имаше обаче железни пѣтища, кои-то да принасятъ бърже и евтено храна-та; ако имаше добри пристанища, дѣто да дохождатъ странни-тѣ гиміи за да коцуватъ тази храна, земледѣлци-тѣ ще разработватъ отъ день на день по-много земя, ще произвеждатъ, на мѣсто сто хиляди кила, дѣсятъ милиона, и дохода на правителство-то ще стане сто пѣтя по-голямъ. За това австрійско-то правителство ся старае за размноженіе на железници-тѣ си, за подобреніе-то на пристанища-та си, за уголѣмяваніе-то на вапорски-тѣ си компаниіи проч. Сѣщо-то ще кажемъ и за железни-тѣ рудници: правителство-то ся старае въ търговски-тѣ си трактати да направи тѣй шото странни-тѣ желѣза да не можатъ да влязватъ лесно въ държава-та му, а мѣстнитѣ да можатъ безъ спѣнки да отиватъ въ други-тѣ земи: по този начинъ работеніе-то на вътрешни-тѣ рудници ся уголѣмява бърже, количество-то на произведено-то желязо става отъ година на година по-голямо, и малко-то даждіе бива по-плодоносно като ся разхвърлева на по-голямо количество. Ако ли обаче странни-тѣ храни и странно-то желязо влизатъ свободно въ държава-та, мѣстни-тѣ богатства няма никога да ся въздигнатъ, тѣ ще пропадватъ отъ день на день по-много, полета-та и рудници-тѣ ще запусеятъ и ще станатъ неплодни както за поданници-тѣ тѣй и за управленіе-то. *Свободна търговія*, както ся днесъ проповядва въ Европа,